

bescherming kwetsbare arbeidsmigranten

een barrièremodel

HOE LEEST U DIT DOCUMENT?

Dit document volgt de route van kwetsbare arbeidsmigranten die naar Nederland komen om te werken, en de barrières die gemeenten kunnen opwerpen om hen te beschermen tegen benadeling en uitbuiting. Het opwerpen van barrières of obstakels voor het oplossen van problemen is een barrièremodel. Dit is een procesgerichte benadering die zich niet richt op een specifieke casus, een specifieke dader of een specifiek delict.

Het doel van dit document is kwetsbare arbeidsmigranten beter te beschermen tegen onwenselijke situaties, frequente regelvertreders en malafide partijen. We hebben barrières opgenomen waarin gemeenten een rol kunnen spelen. De voorbeelden in dit document komen uit de gemeentelijke praktijk. Ze zijn inspirerend bedoeld en niet volledig.

Dit document is tot stand gekomen met behulp van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) en een werkgroep van gemeenten en verschillende ketenpartners.

Hoe leest u dit document?

Ieder onderdeel begint met een inleiding. Daarna beschrijven we de gelegenheden die partijen krijgen om misbruik te maken van de kwetsbare arbeidsmigranten. Vervolgens noemen we signalen die mogelijk wijzen op benadeling of uitbuiting. Tot slot geven we voorbeelden van barrières die gemeenten kunnen opwerpen.

Na een situatieschets van arbeidsmigranten in Nederland, gaan we in op de problematiek van kwetsbare arbeidsmigranten. We geven algemene gelegenheden en signalen van ongewenste en/of strafbare activiteiten. Het algemene deel bevat ook een (niet uitputtende) lijst van partijen die bewust of onbewust benadeling of uitbuiting door (malafide) ondernemers faciliteren. De paragraaf basisbarrières beschrijft algemene barrières waar gemeenten een rol spelen.

Daarna beschrijven we in 6 stappen de route van 'de arbeidsmigrant' van de komst naar Nederland tot de terugkeer naar het land van herkomst. Ieder onderdeel heeft specifieke gelegenheden, signalen en barrières. De stappen zijn: werving en entree, huisvesting, registratie, arbeid, verblijf in Nederland,

terugkeer naar land van herkomst. Niet iedere arbeidsmigrant legt dezelfde route af en de volgorde van de stappen kan ook verschillen. Deze onderdelen zijn daarom los van elkaar te lezen en in willekeurige volgorde.

REGISTRATIE

HUISVESTING

ARBEID

WERVING EN ENTREE

VERBLIJF IN NEDERLAND

ARBEIDSMIGRANTEN

BASISBARRIÈRES

TERUGKEER NAAR LAND VAN HERKOMST

● Inleiding

Kwetsbare arbeidsmigranten

Gelegenheden

Signalen

Faciliterende partijen

Rol van gemeenten

Inleiding

In Nederland werken zo'n 600.000 tot 825.000 Europese arbeidsmigranten. We weten niet precies hoeveel arbeidsmigranten er in Nederland zijn, omdat zij niet altijd geregistreerd zijn. Het aantal is ook afhankelijk van de definitie die gehanteerd wordt.

In dit document spreken we van kwetsbare arbeidsmigranten. Dit zijn mensen uit EU-lidstaten die (tijdelijk) in Nederland laag of praktijkgericht werk doen en in slechte omstandigheden werken en wonen. Zij werken vaak in flexibele banen (of zijn net werkloos geworden), verdienen het minimumloon of iets daarboven en zijn van hun werkgever of uitzendbureau afhankelijk voor huisvesting. Een arbeidsmigrant kan ook iemand zijn uit de rest van de wereld die legaal via een EU-lidstaat aan het werk is in Nederland. Niet alle EU-arbeidsmigranten in Nederland zijn kwetsbaar.

Veel arbeidsmigranten komen naar Nederland via een uitzendbureau dat vaak ook het vervoer, de huisvesting en de zorgverzekering regelt. Er zijn ook arbeidsmigranten die zonder bemiddeling van uitzendbureaus naar Nederland komen en direct in dienst zijn bij een werkgever. [De Algemene Bond Uitzendondernemingen \(ABU\)](#) schetst dat ongeveer de helft van de arbeidsmigranten werkt via een uitzendbureau. De andere helft heeft een direct dienstverband. Arbeidsmigranten krijgen meestal een contract met tarieven op of net boven het minimumloon. Werkgevers mogen, onder voorwaarden, maximaal 25 procent van het wettelijk minimumloon inhouden op het loon van arbeidsmigranten (en werknemers in het algemeen) voor de kosten van huur. Daarnaast mogen zij voor de zorgverzekering een jaarlijks vastgesteld bedrag inhouden op het loon.

Gelukkig zijn de afspraken over werk, huisvesting, zorgverzekering en vervoer meestal goed geregeld. Maar er zijn ook werkgevers die de grenzen opzoeken en die arbeidsmigranten niet geven waar zij recht op hebben. Ook zijn er werkgevers die bewust huisvesting van erbarmelijke kwaliteit hebben en de situatie gebruiken om bijvoorbeeld zwart geld wit te wassen. Arbeidsmigranten worden soms onderbetaald of gedwongen overuren te maken die ze niet uitbetaald krijgen. Er zijn ook werkgevers en uitzenders die arbeidsmigranten boetes opleggen en intimideren.

Inleiding

● Kwetsbare arbeidsmigranten

Gelegenheden

Signalen

Faciliterende partijen

Rol van gemeenten

Kwetsbare arbeidsmigranten

Kwetsbare arbeidsmigranten spreken de Nederlandse taal niet of nauwelijks, kennen hun rechten en plichten niet of nauwelijks en zijn vaak sterk afhankelijk van hun werkgever of uitzender. Deze afhankelijkheid gaat verder dan alleen werk. Werkgevers en uitzenders spelen vaak ook een rol in de huisvesting en bij het afsluiten van een zorgverzekering. Arbeidsmigranten die hun werk kwijtraken verliezen vaak ook hun huisvesting en hebben geen zorgverzekering meer. Zij durven niet altijd voor zichzelf op te komen en/of misstanden te melden.

Sommige arbeidsmigranten zetten de situatie in Nederland af tegen die in hun thuisland waar de lonen een stuk lager liggen. Zij werken tijdelijk in Nederland om zo veel mogelijk geld te verdienen en te sparen, om hun positie in hun thuisland te verbeteren. Zij geven weinig uit aan het dagelijks levensonderhoud en accepteren de woon- en werkomstandigheden die naar de Nederlandse norm ongewenst zijn.

Arbeidsmigranten kunnen in Nederland niet altijd rekenen op eerlijk, gezond en veilig werk en een menswaardige woonsituatie. Exploitanten verkameren woningen zodat zij zoveel mogelijk mensen kunnen huisvesten. Dit is niet alleen onaangenaam voor arbeidsmigranten zelf, maar kan ook tot overlast leiden in de wijk. Ook werkgevers en uitzendbureaus die het netjes willen regelen voor arbeidsmigranten hebben last van partijen die de randen van de regelgeving opzoeken of de grenzen over gaan. Zij kunnen daardoor bijvoorbeeld tegen lagere kosten opereren en zo ontstaat een 'ongelijk speelveld'.

Inleiding

Kwetsbare arbeidsmigranten

● Gelegenheden

Signalen

Faciliterende partijen

Rol van gemeenten

Gelegenheden

Ondernemers kunnen relatief eenvoudig de kwetsbaarheid van arbeidsmigranten gebruiken voor eigen gewin, met misstanden tot gevolg.

Algemene gelegenheden tot benadeling en uitbuiting zijn onder andere:

- Gebrekkige zelfredzaamheid van arbeidsmigranten vanwege het niet of slecht beheersen van de Nederlandse taal, onbekendheid met Nederlandse regelgeving, instanties en gebruiken, en het ontbreken van een sociaal netwerk.
- Grote afhankelijkheid van de werkgever of het uitzendbureau voor werk, huisvesting, vervoer en/of zorgverzekeraar. Dit gaat soms gepaard met een financiële schuld die is opgebouwd bij werkgever of uitzendbureau voor de reis naar Nederland of voor woon-werkverkeer. De schuld moeten zij terugbetalen voor zij hun eerste loon ontvangen.
- Gebrek aan aandacht van gemeenten voor arbeidsmigranten en geen specifiek (samenhangend) beleid voor de doelgroep (en dus ook geen gerichte barrières op de weg naar uitbuiting of benadeling).
- Onvoldoende samenwerking tussen toezichts- en handhavingsorganisaties waardoor een totaalbeeld ontbreekt. Gemeenten zijn op het gebied van arbeidsmigranten verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving op de huisvesting en de basisregistratie personen. De Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) houdt toezicht en handhaaft op de werkvloer. De Belastingdienst, UWV en SVB hebben een rol wanneer het gaat om zaken als belastingen en premies.

Inleiding

Kwetsbare arbeidsmigranten

Gelegenheden

● Signalen

Faciliterende partijen

Rol van gemeenten

Signalen

Mogelijke signalen van ongewenste en/of strafbare activiteiten:

- Angst of onwilligheid om te praten met iemand van de gemeente of een andere instantie. Bijvoorbeeld tijdens een controle door toezicht en handhaving niemand kunnen vinden die iets wil zeggen. Of mensen die aan de balie geen antwoorden willen geven op vragen.

- [Wie kan signaleren?](#)

Inleiding

Kwetsbare arbeidsmigranten

Gelegenheden

Signalen

● Faciliterende partijen

Rol van gemeenten

Faciliterende partijen

Faciliteren van ondernemers die frequent de regels overtreden kan bewust of onbewust. Dit zijn mogelijk faciliterende partijen in de gemeente:

- uitzendbureaus, bemiddelingsbureaus en werving- en selectiebureaus;
- werkgevers of inleners;
- verhuurders of huisvesters (variërend van particuliere huisvesters met een of meerdere panden tot grootschalige locaties);
- vastgoedeigenaren of makelaars;
- eigenaren van vakantieparken;
- leveranciers van gas, water en licht;
- supermarkten voor specifieke nationaliteiten (kunnen functioneren als buurtcentrum, bemiddelaar voor arbeid, tussenpersoon voor huisvesting, inhuurplek voor dagloners).

Inleiding

Kwetsbare arbeidsmigranten

Gelegenheden

Signalen

Faciliterende partijen

● Rol van gemeenten

Rol van gemeenten

Gemeenten spelen als zij willen een belangrijke rol bij het verbeteren van de positie van arbeidsmigranten in Nederland. Zij kunnen:

- weloverwogen keuzes maken ten aanzien van (het aantrekken van) economische activiteiten;
- goede kwaliteit huisvesting ruimtelijk faciliteren;
- registratie in de basisregistratie personen laagdrempeliger maken;
- toezicht en handhaving op huisvesting en de basisregistratie personen uitvoeren;
- signalen en meldingen uit de samenleving registreren en oppakken;
- leefbaarheid en veiligheid handhaven;
- zelfredzaamheid en onafhankelijkheid stimuleren, bijvoorbeeld door betere informatievoorziening;
- hulp bieden in noodsituaties, bijvoorbeeld met tijdelijke huisvesting;
- integratie in de samenleving bevorderen;
- communiceren met inwoners;
- afstemming zoeken met buurgemeenten;
- samenwerkingspartner zijn bij de aanpak van mensenhandel en uitbuiting.

Meer informatie

- [Arbeidsmigranten \(VNG\)](#)
- [Forum Arbeidsmigranten \(zie sociaal domein, arbeidsmigranten\) \(VNG\)](#)
- [Arbeidsmigratie in goede banen \(IPA\)](#)
- [Geen tweederangsburgers. Aanbevelingen om misstanden bij arbeidsmigranten in Nederland tegen te gaan. \(Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten\)](#)
- [Jaarrapportage Arbeidsmigranten 2022 \(Rijksoverheid\)](#)
- [Jaarrapportage arbeidsmigranten 2021 \(Rijksoverheid\)](#)

● Inleiding

Samenhangend beleid

Verantwoordelijke arbeidsmigranten

Regionale samenwerking

Informatiepositie versterken

Toezicht en handhaving

Meldpunt

Arbeidsmigranten informeren

Afspraken met bedrijven

Inleiding

Gemeenten kunnen een aantal basisbarrières opwerpen die niet specifiek gerelateerd zijn aan de stappen werving en entree, huisvesting, registratie, arbeid, verblijf in Nederland, terugkeer naar land van herkomst:

- Maak samenhangend beleid.
- Ga regionaal samenwerken.
- Versterk uw informatiepositie.
- Werk samen in toezicht en handhaving.
- Richt een meldpunt in.
- Informeer arbeidsmigranten in de eigen taal en op de juiste momenten.
- Maak afspraken met huisvesters, uitzendbureaus en werkgevers.
- Stel een verantwoordelijke aan voor het thema arbeidsmigranten.

Inleiding

● Samenhangend beleid

Verantwoordelijke arbeidsmigranten

Regionale samenwerking

Informatiepositie versterken

Toezicht en handhaving

Meldpunt

Arbeidsmigranten informeren

Afspraken met bedrijven

Maak samenhangend beleid

Goed beleid begint met [een integrale langetermijnvisie](#). Denk na over de rol die arbeidsmigranten spelen in uw gemeente, wat de ontwikkelingen zijn rondom deze groep en welke rol u als gemeente pakt. Breng verschillende afdelingen samen om een samenhangende visie op arbeidsmigratie te formuleren.

Vertaal uw langetermijnvisie naar een beleidskader en concrete uitvoering. Neem in het beleidskader zaken mee over huisvesting, registratie, handhaving, informatievoorziening, zorg en welzijn (waaronder integratie) en regionale samenwerking.

Met name in huisvesting is de aanpak op ongewenste plaatsen een stuk lastiger als uw gemeente geen (huivestings)beleid heeft. Ongewenste plaatsen zijn bijvoorbeeld (leegstaande) hotels, vakantieparken en vrijkomende agrarische gebouwen die zonder vergunning of afstemming met de gemeenten worden gebruikt voor de huisvesting van groepen arbeidsmigranten. Voor huisvesting is het daarom gewenst om een uitspraak te doen over de minimale eisen wat betreft:

- locatiekeuze;
- gewenste of maximale omvang van de locatie;
- landschappelijke inpassing;
- parkeren;
- toezicht en beheer;
- verblijf in reguliere woningen;
- regels over de gewenste kwaliteit en
- maximale verblijfsduur op de locatie.

Inleiding

● **Samenhangend beleid**

Verantwoordelijke arbeidsmigranten

Regionale samenwerking

Informatiepositie versterken

Toezicht en handhaving

Meldpunt

Arbeidsmigranten informeren

Afspraken met bedrijven

Maak samenhangend beleid

Voorbeelden van (samenhangend) beleid

- [Actieprogramma 'Werken aan een menswaardig bestaan, EU-arbeidsmigranten 2021-2025' \(Gemeente Rotterdam\)](#)
- [Beleidsplan Arbeidsmigranten 2019 \(Gemeente Horst aan de Maas\)](#)
- [Beleidsplan Huisvesting Arbeidsmigranten 2021 \(Gemeente Peel en Maas\)](#)
- [Beleidsplan Huisvesting Arbeidsmigranten 2020-2022 \(Gemeente Neder-Betuwe\)](#)
- [Integrale aanpak arbeidsmigratie 2020 \(Gemeente Moerdijk\)](#)
- [Beleidskader huisvesting internationale werknemers \(short-stay\) \(Gemeente Venlo\)](#)
- [Integrale aanpak Internationale werknemers \(Gemeente Venlo\)](#)

Zie ook:

- [Zes-stappenplan arbeidsmigratie: naar een integrale aanpak \(Het PON & Telos\)](#)
- [Arbeidsmigranten in de gemeente \(Min. BZK\)](#)
- [Werken aan een menswaardig bestaan \(gemeente Rotterdam\)](#)

Inleiding

Samenhangend beleid

● **Verantwoordelijke arbeidsmigranten**

Regionale samenwerking

Informatiepositie versterken

Toezicht en handhaving

Meldpunt

Arbeidsmigranten informeren

Afspraken met bedrijven

Stel een verantwoordelijke aan voor het thema arbeidsmigranten

Overweeg om binnen de gemeente een bestuurder verantwoordelijk te maken voor het thema arbeidsmigranten. Daarnaast is een projectleider of contactfunctionaris arbeidsmigranten het centrale aanspreekpunt voor alle afdelingen die te maken hebben met kwetsbare arbeidsmigranten. Deze persoon kan bijvoorbeeld:

- contact onderhouden met alle betrokken afdelingen. Werk waar mogelijk met een vast kernteam;
- signalen ongewenste ontwikkelingen verzamelen en afstemmen in het kader van toezicht en handhaving;
- contact opbouwen en onderhouden met huisvesters, uitzendbureaus en werkgevers;
- contact initiëren met huisvesters voor afspraken over registratie in de basisregistratie personen;
- uitzendbureaus, werkgevers en huisvesters instrueren over hun omgevingsdialoog en participatie van omwonenden;
- signalen van ongewenste ontwikkelingen vanuit verschillende betrokken afdelingen inventariseren en afstemmen;
- signalen en informatie uit het hele netwerk ophalen, zodat een completer beeld ontstaat;
- bijdragen aan het ontwikkelen, implementeren of uitvoeren van beleid;
- blijvend aandacht vragen voor het thema.

Inleiding

Samenhangend beleid

Verantwoordelijke arbeidsmigranten

● Regionale samenwerking

Informatiepositie versterken

Toezicht en handhaving

Meldpunt

Arbeidsmigranten informeren

Afspraken met bedrijven

Ga regionaal samenwerken

Arbeidsmigrantenbeleid is een belangrijke factor in het waterbed-effect: malafide partijen zoeken plaatsen waar minder regels gelden. Het is daarom belangrijk uw gemeentebeleid ook regionaal af te stemmen. Daarbij zijn gemeenten niet alleen leidend op lokale huisvestings- en handhavingsvraagstukken, maar ook verantwoordelijk voor de registratie en zorg van hun inwoners. De problematiek rondom arbeidsmigranten is complex en in veel gevallen gemeente-overstijgend. Daarom is regionale consensus over een aanpak gewenst.

Deze gezamenlijke aanpak wordt vaak vertaald naar regionale samenwerking tussen gemeenten en met provincie. Afhankelijk van de juridische basis en de grootte van de opgave kunt u op verschillende manieren samenwerken of samenwerking aanjagen.

Voorbeelden regionale samenwerking:

- De provincie Noord-Brabant jaagt al sinds 2016 regionale samenwerking op het dossier Arbeidsmigranten aan. In 2021 zijn de afsprakenkaders van alle Noord-Brabantse regio's vastgesteld.
- De gemeente Neder-Betuwe heeft aan de hand van haar eigen handhavingsaanpak andere gemeenten in de regio weten te overtuigen van het belang van een gezamenlijk beleid op arbeidsmigranten.
- In de regio Rivierenland werken acht gemeenten samen om tot voldoende en goede huisvesting voor arbeidsmigranten te komen.

Meer informatie

- [Brabantse aanpak arbeidsmigratie \(Provincie Brabant\)](#)
- [Stevige samenwerking rond huisvesting arbeidsmigranten in regio Rivierenland \(Platform 31\)](#)
- [Regionale samenwerking voor huisvesting van arbeidsmigranten \(Platform 31 en provincie Zuid-Holland\)](#)

Inleiding

Samenhangend beleid

Verantwoordelijke arbeidsmigranten

Regionale samenwerking

● Informatiepositie versterken

Toezicht en handhaving

Meldpunt

Arbeidsmigranten informeren

Afspraken met bedrijven

Versterk uw informatiepositie

Het is lastig goed zicht te krijgen op arbeidsmigranten, omdat zij vaak niet als ingezetene staan ingeschreven in de basisregistratie personen. Veel arbeidsmigranten laten zich registreren in het register niet-ingezetenen en ontvangen zo een burgerservicenummer. Eerste verblijfsadressen en contactgegevens worden meestal vrijwillig geregistreerd, maar gegevens worden niet bijgewerkt en gemeenten hebben nog geen beschikking over deze gegevens. Vanwege het gebrek aan betrouwbare informatie is het aantal arbeidsmigranten in gemeenten een inschatting. Dat maakt het lastig om effectief beleid te maken. Aan de hand van de antwoorden op de volgende vragen kunt u toch een beeld vormen:

- Wie zijn de arbeidsmigranten?
- Hoeveel werken er in de gemeente?
- Hoeveel verblijven er in de gemeente?
- Hoelang blijven ze?
- Hoeveel zijn goed gehuisvest?
- Hoe groot is de huisvestingsopgave?

Meer informatie

- [Arbeidsmigranten in de gemeente \(Min. BZK\) \(hoofdstuk 3\)](#)

Analyseer gegevens uit meerdere bronnen

Gemeenten hebben veel informatie, maar dit is vaak versnipperd bekend bij verschillende afdelingen. Collega's van de afdeling burgerzaken hebben gegevens over inschrijvingen, bij toezicht en handhaving zijn overlastmeldingen bekend, de afdeling wonen weet van ingediende bouwplannen en aangevraagde vergunningen, het sociaal domein heeft informatie over onder meer onderwijsachterstanden, daklozenproblematiek en jeugdhulp. Daarnaast zijn er nog meer behulpzame bronnen, zoals de Waardering Onroerende Zaken (WOZ), basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) en Kamer van Koophandel (KvK).

Vanwege wet- en regelgeving is het niet mogelijk om personen aan te merken als arbeidsmigrant in gemeentelijke systemen. Door gegevens binnen het wettelijk kader bij elkaar te brengen, kan echter nieuwe informatie ontstaan. Dit zijn gegevensverwerkingen. Het is hier belangrijk advies over in te winnen bij de functionaris gegevensbescherming van de gemeente.

Inleiding

Samenhangend beleid

Verantwoordelijke arbeidsmigranten

Regionale samenwerking

● Informatiepositie versterken

Toezicht en handhaving

Meldpunt

Arbeidsmigranten informeren

Afspraken met bedrijven

Gegevensbronnen

Verhuurvergunningen voor kamerverhuur (kijk ook naar afgewezen vergunningen).

- BRP en BAG: kijk welke particuliere verhuurders meerdere panden bezitten (waarvan idealiter één of meer administratief leegstaat) en welke rechtspersonen (uitzendbureaus) panden opkopen (heb ook hier aandacht voor leegstand).
- BRP en BAG: breng administratief leegstaande objecten in kaart. Panden met een woonbestemming, panden met een dubbelbestemming, leegstaande panden in het centrum (boven of onder winkels) en leegstaande objecten in het buitengebied (agrarische bedrijven waar de bedrijfsactiviteit gesloten is, maar wel afval wordt aangeboden). Wanneer op leegstaande adressen sprake is van actieve waterlevering kan dit duiden op bewoning.
- BRP: Inschrijvingen van personen met westerse migratieachtergrond (MOE¹- en GIPS-landers). Dit betreft niet alleen arbeidsmigranten, maar kan een indicatie geven van het aantal arbeidsmigranten dat is geregistreerd.

Praat met de partijen rondom arbeidsmigranten

U hoeft niet alles zelf te bedenken. Partijen die contact hebben met arbeidsmigranten kunnen bijdragen aan het overzicht in uw gemeente.

- Ga in gesprek met het lokale bedrijfsleven.
- Breng uitzendbureaus, werkgevers, inleners en huisvesters in beeld. Zij hebben intensieve contacten met arbeidsmigranten.
- Inventariseer bij vakantieparken en recreatieterreinen of en hoeveel arbeidsmigranten daar verblijven.
- Ga in gesprek met de GGD en maatschappelijke organisaties als Stichting Barka, Stichting Polka en FairWork.
- Vakbonden en regionale werkgeversorganisaties kunnen ook een bron van informatie zijn.

¹ MOE-landen: Polen, Hongarije, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Estland, Letland, Litouwen, Roemenië, Bulgarije en Kroatië. GIPS-landen: Griekenland, Italië, Portugal en Spanje.

Inleiding

Samenhangend beleid

Verantwoordelijke arbeidsmigranten

Regionale samenwerking

● Informatiepositie versterken

Toezicht en handhaving

Meldpunt

Arbeidsmigranten informeren

Afspraken met bedrijven

Krijg structureel beter zicht op arbeidsmigranten in uw gemeente

- Maak afspraken met uitzendbureaus en huisvesters over zaken als registratie van arbeidsmigranten in de basisregistratie personen en inschrijving op locatie.
- Gebruik het nachtregister binnen de toegestane kaders. Het nachtregister is een administratie door ondernemers die tijdelijk nachtverblijf bieden aan personen die geen ingezetene zijn van de gemeente waar zij verblijven. Dit zijn voornamelijk mensen op campings, in hotels, vakantiehuizen en vakantieparken, maar ook in reguliere woningen. Het nachtregister mag geraadpleegd worden ten behoeve van de heffing

Zie ook: [Afspraken met bedrijven](#)

Leg contact met arbeidsmigranten

Kies voor een actieve aanpak en benader arbeidsmigranten zelf. U kunt bijvoorbeeld:

- bijeenkomsten organiseren;
- ambassadeurs of sleutelfiguren inzetten in wijken of plaatsen waar veel arbeidsmigranten komen;
- een informatiepunt inrichten;
- een contactfunctionaris aanstellen binnen uw gemeente.

Inleiding

Samenhangend beleid

Verantwoordelijke arbeidsmigranten

Regionale samenwerking

Informatiepositie versterken

● Toezicht en handhaving

Meldpunt

Arbeidsmigranten informeren

Afspraken met bedrijven

Werk samen in toezicht en handhaving

Voldoende toezicht en controle verbetert het zicht op arbeidsmigranten en is essentieel om misstanden tegen te gaan. Kijk onder andere naar:

- kamerverhuur;
- administratieve leegstand;
- recreatieterreinen;
- schuren, loodsen, bedrijfspanden, boerderijen.

Handhaving rondom arbeidsmigranten is complex. De mogelijkheden om in te grijpen zijn voor de gemeente alleen vaak te beperkt. Samenwerking met partners is daarom ook op dit gebied van groot belang. Denk aan de Nederlandse Arbeidsinspectie voor toezicht en handhaving op de werkvloer. De Belastingdienst, UWV en SVB hebben een rol bij zaken als belastingen en premies. Samenwerking met deze partners, ieder met zijn eigen mogelijkheden, leidt vaak tot betere resultaten en een effectievere aanpak.

Ook intern is een integrale aanpak belangrijk. Denk aan coördinatie tussen de volgende afdelingen:

- vergunningverlening: lijst van vergunde en lopende procedures huisvesting;
- toezicht en handhaving: lopende controles, overbewoning, parkeeroverlast, verkeerd aanbieden van huisvuil;
- burgerzaken: (te) veel personen op één adres geregistreerd in de basisregistratie personen, adres op signaleringslijst;
- belastingen: ondernemer verleent geen medewerking aan verblijfsbelasting/nachtregister;
- openbare orde en veiligheid: signalen politie, brandweer, justitie;
- omgevingsontwikkeling: ruimtelijk beleid, wonen, vrijkomende agrarische bebouwing.

Bespreek regelmatig signalen die zijn binnengekomen. Het is belangrijk een vast aanspreekpunt binnen de gemeente te hebben die signalen en informatie vanuit verschillende betrokken afdelingen verzamelt en afstemt in het kader van toezicht en handhaving. Leg interne afspraken vast in een protocol informatiedeling, voor het efficiënt nemen van gerichte actie op en het op tijd oppakken van signalen. Verder is het belangrijk om rondom de verwerking en het delen van gegevens een advies te vragen aan de functionaris gegevensbescherming.

Inleiding

Samenhangend beleid

Verantwoordelijke arbeidsmigranten

Regionale samenwerking

Informatiepositie versterken

● Toezicht en handhaving

Meldpunt

Arbeidsmigranten informeren

Afspraken met bedrijven

Meer informatie

- Handhaving door en voor gemeenten. Een juridische handleiding voor de gemeentelijke praktijk (VNG)
- Handleiding binnengemeentelijke gegevensuitwisseling ten behoeve van de bestrijding van ondermijning (Rijksoverheid)
- Handreiking integrale aanpak arbeidsuitbuiting. Samenwerken in de praktijk (het CCV)
- Handreiking De aanpak van mensenhandel en het gebruik van persoonsgegevens (Min. J&V)
- Gegevensuitwisseling bij samenwerking rond casuïstiek in het zorg- en veiligheidsdomein (Stuurgroep Zorg en Veiligheid)
- Handreiking Binnengemeentelijke Samenwerking LAA (Min. BZK)

Integrale controleaanpak

- Juridisch kader
- Belangen gemeentelijke afdelingen en samenwerkpartners
- Voorbeelden indicatoren adreselectie
- Draaiboek integrale controles
- Formulier gegevens controlelocatie
- Vragenlijst betrokkene
- Vragenlijst verblijfslocatie
- Brief controle huisvesting (Nederlands)
- Brief controle huisvesting (Engels)
- Brief controle huisvesting (Pools)
- Brief controle huisvesting (Oekraïens)
- Brief controle huisvesting (Roemeens)

Inleiding

Samenhangend beleid

Verantwoordelijke arbeidsmigranten

Regionale samenwerking

Informatiepositie versterken

Toezicht en handhaving

● Meldpunt

Arbeidsmigranten informeren

Afspraken met bedrijven

Richt een meldpunt in

Een meldpunt is een belangrijke basis voor de gemeentelijke handhaving. Richt een eigen meldpunt in of maak gebruik van een bestaand meldpunt in uw gemeente dat ook gebruikt kan worden als aanspreekpunt voor zaken omtrent arbeidsmigranten. Informeer arbeidsmigranten, inwoners en bedrijven waar ze terecht kunnen met vragen en meldingen.

Meldpunt Wet goed verhuurderschap

Per 1 januari 2024 zijn gemeenten verplicht een meldpunt in te stellen waar ingezetenen (arbeidsmigranten, woningzoekenden, omwonenden en anderen) terecht kunnen met signalen en klachten over ongewenst gedrag van verhuurders of verhuurbemiddelaars. Op basis van de meldingen kunt u als gemeente huisvestingslocaties onderzoeken, de mensen die er verblijven identificeren en controleren in hoeverre zij in de basisregistratie personen ingeschreven moeten zijn. De gemeente biedt hulp via het meldpunt en verwijst zo nodig door naar andere bevoegde instanties zoals een huurteam, de gemeentelijke anti-discriminatievoorziening, de huurcommissie, de klachtencommissie van de woningcorporatie of een juridisch loket of rechtswinkel.

Meldpunt overlast en zorg gemeente Groningen

In het Meldpunt Overlast & Zorg van de gemeente Groningen werken gemeente, politie, zorg- en welzijnsinstellingen en woningcorporaties samen. Hun doel is (woon)overlast te voorkomen, beperken en bestrijden en personen waar nodig te leiden naar passende zorg en ondersteuning. De taakafbakening van het meldpunt, de samenwerkingsrelaties en voorwaarden voor onderlinge gegevensuitwisseling liggen vast in een convenant.

Melders kunnen telefonisch contact opnemen (buiten kantooruren kan de beller de voicemail inspreken), via de website van het e-Loket, per brief of aan de balie bij één van de vijf locaties in de stad. Meldingen over zorg worden voor een groot deel gedaan door medewerkers van organisaties, zoals woningcorporaties en de politie. Meldingen worden zo snel mogelijk naar de juiste instantie(s) doorgezet. De melder krijgt altijd te horen wat er met de melding gebeurt.

Inleiding

Samenhangend beleid

Verantwoordelijke arbeidsmigranten

Regionale samenwerking

Informatiepositie versterken

Toezicht en handhaving

Meldpunt

● Arbeidsmigranten informeren

Afspraken met bedrijven

Informeer arbeidsmigranten in de eigen taal en op de juiste momenten

Gemeenten spelen een belangrijke rol in goede informatievoorziening aan arbeidsmigranten. Arbeidsmigranten krijgen soms geen of verkeerde informatie van huisvesters of uitzenders, bijvoorbeeld met het doel hen niet te laten registreren in de basisregistratie personen.

Het is belangrijk dat arbeidsmigranten toegang hebben tot betrouwbare informatie en de weg weten te vinden naar de juiste ondersteuning. Het effectief bereiken van de doelgroep vereist gerichte en geschikte informatievoorziening in de eigen taal en op de juiste momenten. Het is goed aandacht te hebben voor communicatie met de doelgroep op beslissende momenten: bij aankomst in Nederland (loket registratie niet-ingezetenen), na 4 maanden verblijf in Nederland (registratie in de basisregistratie personen) en bij definitief vestigen.

Informatiepakket in eigen taal

Investeer in een informatiepakket in eigen taal. Biedt arbeidsmigranten online en offline informatie over hun rechten en plichten vanaf het moment van werven en over wonen en werken in Nederland. Kennis maakt minder kwetsbaar. Verspreid de informatie offline via het gemeentehuis, winkels, buurtsupers en gebedshuizen. Denk ook aan buitenlandse ambassades in Nederland voor ondersteuning.

MYinfoNL app

MYinfoNL is een app voor arbeidsmigranten met informatie over wonen, werken en leven in Nederland in het algemeen en in uw gemeente. U kunt de app vullen met uw eigen lokale informatie. De app is ook geschikt voor samenwerking met lokale huisvesters, werkgevers en uitzenders.

Meer informatie

- [WorkinNL](#)
- [MYinfoNL](#)
- [Praktijkvoorbeeld MYinfoNL \(gemeente Waalwijk\)](#)

Informatie met betrekking tot registratie in de basisregistratie personen

- [Informatie in verschillende talen over inschrijven in Nederland \(WorkinNL\)](#)
- [Informatie in het Engels over het belang van inschrijven \(Rijksoverheid\)](#)
- [Informatie in het Engels over registreren in registratie niet-ingezetenen \(Rijksoverheid\)](#)

Inleiding

Samenhangend beleid

Verantwoordelijke arbeidsmigranten

Regionale samenwerking

Informatiepositie versterken

Toezicht en handhaving

Meldpunt

● Arbeidsmigranten informeren

Afspraken met bedrijven

Informatie met betrekking tot huisvesting

- [Informatie in het Engels over het huren van woningen in Nederland \(Rijksoverheid\)](#)
- [Informatie over de normering van huisvesting \(Stichting Normering Flexwonen \(SNF\)\)](#)
- [Informatie in het Nederlands en Engels over hulp bij juridische vragen \(Juridisch Loket\)](#)

Informatie met betrekking tot (verlies van) arbeid

- [Stichting Naleving CAO helpt arbeidsmigranten \(in eigen taal\) bij vragen over werk en werkgever \(SNCU\)](#)
- [Informatie en hulp aan leden op het gebied van werk en inkomen, ook bij arbeidsconflicten \(vakbond FNV\)](#)
- [Informatie en hulp aan leden op het gebied van werk en inkomen, ook bij arbeidsconflicten \(vakbond CNV\)](#)
- [Ondersteuning bij werk vinden \(UWV\)](#)
- [FairWork komt op voor de belangen van arbeidsmigranten die slachtoffer zijn van arbeidsuitbuiting of mensenhandel \(FairWork\)](#)

Informatie met betrekking tot zorg en welzijn

- [Informatie in het Engels over wat te verwachten bij een Nederlandse huisarts \(GPinfo\)](#)
- [Uitleg in het Engels over het vinden van een huisarts en over gezondheidszorg in Nederland \(H4I\)](#)
- [Checklist in verschillende talen over het afsluiten van een zorgverzekering \(Verzekeringslijn\)](#)

Voorbeelden

- [Project Café Integracja](#)
- [Informatiemap voor arbeidsmigranten \(Gemeente Moerdijk\)](#)
- [IDHEM Informatiepunt \(Gemeente Den Haag\)](#)
- [Informatiepunt Polen \(Gemeente Hillegom\)](#)
- [De Bibliotheek](#) staat vaak centraal in gemeenten als ontmoetingsplek en als informatiepunt digitale overheid (IDO). Daarnaast kan de bibliotheek ook helpen bij digitale vaardigheid, taallessen en hulp of gezelschap via buddy's of andere vrijwilligers.

Inleiding

Samenhangend beleid

Verantwoordelijke arbeidsmigranten

Regionale samenwerking

Informatiepositie versterken

Toezicht en handhaving

Meldpunt

Arbeidsmigranten informeren

● Afspraken met bedrijven

Maak afspraken met huisvesters, uitzendbureaus en werkgevers

Maak afspraken met huisvesters, uitzendbureaus en werkgevers over kwalitatief goede huisvesting voor arbeidsmigranten, beheer op huisvestingslocaties, registratie in de basisregistratie personen, toezicht en handhaving en integratie. Leg samenwerking en afspraken vast in een convenant, inclusief sancties.

Meer informatie

- [Relatie gemeente en huisvesters \(Platform 31 en provincie Zuid-Holland\)](#)
- [Samenwerking bij inschrijving arbeidsmigranten in Aalsmeer \(VNG\)](#)

Voorbeeldconvenanten

- [Convenant huisvesting arbeidsmigranten Oss 2017 \(Gemeente Oss\)](#)
- [Beleidsplan huisvesting arbeidsmigranten 2020 t/m 2022 \(bijlage 2: Convenant huisvesting arbeidsmigranten\) \(Gemeente Neder-Betuwe\)](#)

● Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Toezicht

Aanspreken uitzendbureaus

Inleiding

Arbeidsmigranten komen meestal naar Nederland via een uitzendbureau (zowel Nederlandse als buitenlandse) en werken met een vorm van een nul-urencontract. Soms zijn ze in dienst van het bedrijf waar ze voor werken. Vervoer naar Nederland, huisvesting en zorgverzekering worden vaak geregeld door werkgever of uitzendbureau. Dat maakt arbeidsmigranten sterk afhankelijk van deze partijen en daardoor kwetsbaar. Ook zijn er steeds meer arbeidsmigranten die als zzp'er in Nederland werken. Hier kan sprake zijn van schijnzelfstandigheid, wanneer zij als zzp'er ingehuurd worden terwijl ze eigenlijk aan het werk zijn in loondienst. Met andere woorden een soort verkapt loondienst.

Inleiding

● Gelegenheden

Signalen

Barrières

Toezicht

Aanspreken uitzendbureaus

Gelegenheden

De gelegenheden voor benadeling en uitbuiting bij werving en entree zijn:

- meer kans op werk in Nederland dan in het thuisland;
- relatief hoge lonen in Nederland;
- ambitie om in korte tijd veel geld te willen verdienen, waardoor mensen meer risico nemen met hun eigen veiligheid omdat ze weinig willen uitgeven en veel sparen;
- gebrek aan toekomstperspectief in thuisland, bijvoorbeeld door economische positie, problemen met justitie of verslaving;
- hoge verwachtingen van het werken en wonen in Nederland;
- sociale verwachtingen vanuit het thuisland, werken in Nederland gebeurt soms onder druk van familie.

Inleiding

Gelegenheden

● Signalen

Barrières

Toezicht

Aanspreken uitzendbureaus

Signalen

Mogelijke signalen van ongewenste en/of strafbare activiteiten bij werving en entree:

- De arbeidsmigrant beschikt niet zelf over het eigen identiteitsbewijs of andere officiële documenten.
- De arbeidsmigrant heeft geen zorgverzekering. Iedereen die in Nederland verblijft, in dienst is van een werkgever en loonbelasting afdraagt is verplicht een zorgverzekering af te sluiten. Uitzenders zijn verplicht om arbeidsmigranten een zorgverzekering aan te bieden.
- Uw gemeente heeft verzamelplaatsen waar arbeidsmigranten binnenkomen en/of zich verzamelen.

- [Wie kan signaleren?](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

● **Barrières**

 Toezicht

 Aanspreken uitzendbureaus

Barrières

Als gemeente kunt u een aantal barrières opwerpen in de stap werving en entree:

- houd toezicht op binnenkomst- en verzamelplaatsen;
- spreek uitzendbureaus aan op hun manier van rekruteren.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

● Toezicht

Aanspreken uitzendbureaus

Houd toezicht op binnenkomst- en verzamelplaatsen

Zet sleutelpersonen of extra toezicht in op plaatsen waar arbeidsmigranten in uw gemeente binnenkomen of waar arbeidsmigranten zich verzamelen. Bijvoorbeeld bij een loket registratie niet-ingezetenen of op daglonersmarkten. De daglonersmarkt is een fenomeen waar arbeidsmigranten op illegale wijze verloond worden. Via sleutelpersonen en/of toezichthouders kunt u informatie verstrekken aan arbeidsmigranten en meer zicht krijgen op de situatie in uw eigen gemeente.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

 Toezicht

● Aanspreken uitzendbureaus

Spreek uitzendbureaus aan op manier van rekruteren

Ga met uitzendbureaus in gesprek over de manier waarop zij arbeidsmigranten werven. Benadruk het belang van een zorgvuldig proces van werving en aanstelling, eerlijke beloning, goede arbeidsvoorwaarden en aandacht voor zorg en welzijn en goede woon- en leefomstandigheden. Licht de Nederlandse Arbeidsinspectie in als blijkt dat inleners in zee gaan met partijen die wet- en regelgeving op het gebied van arbeid niet naleven.

● Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Vergunningsplicht

Huisvestingsbeleid

Woonruimtevoorraadbeheer

Gebuikersoppervlakte

Woonzorgvisie

Beheer huisvestingslocaties

Meerdere doelgroepen huisvesten

Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid

Eigen grondpositie

Inleiding

Onvoldoende goede huisvesting

Huisvestingslocaties voor arbeidsmigranten zijn schaars en veel locaties zijn onder de maat. Dit was ook al zo toen de woonopgave niet zo nijpend was als nu. De schaarste is met de tijd toegenomen en kent vele redenen. Wij noemen er drie.

Ten eerste heeft de meerderheid van inwoners in uw gemeente grote weerstand tegen de komst van een (grote) huisvestinglocatie voor arbeidsmigranten. Zij vrezen dat de komst van zo'n locatie hun gemeenschap ontwricht.

Ten tweede is huisvesting voor arbeidsmigranten door gemeenten lange tijd bestempeld als primair de verantwoordelijkheid van werkgevers. Als gevolg hebben gemeenten weinig medewerking verleend aan het verwezenlijken van (grote) huisvestingslocaties. Gemeenten wilden wel (grootschalige) bedrijvigheid, maar geen huisvesting voor arbeidsmigranten.

Ten derde wordt de huisvesting van arbeidsmigranten niet of nauwelijks meegenomen bij de beoordeling van de vestiging van nieuwe (grootschalige) bedrijven.

Het Expertisecentrum Flexwonen schat het tekort aan huisvesting in op 120.000 tot 150.000 kamers¹. Als een kwaliteitsverhoging wordt meegeteld van één persoon per kamer, zoals aanbevolen door het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten, groeit het tekort met 156.000 kamers of 43.000 extra woningen². De schaarste van geschikte woonruimte voor arbeidsmigranten die voor korte of middellange termijn in Nederland werken, leidt niet zelden tot ook dakloosheid onder deze groep. Door de 'package deal' die uitzendbureaus aanbieden, raken zij bij verlies van werk vaak ook hun huisvesting kwijt. Voor hen zijn onvoldoende voorzieningen beschikbaar.

1 Inschatting door het Expertisecentrum Flexwonen is gebaseerd op inschatting van regio's en bedrijven, de bandbreedte is dus groot.

2 Rapport Effecten van de kwaliteitsverbetering in de huisvesting van arbeidsmigranten naar één persoon per kamer conform de aanbevelingen van het rapport 'Arbeidsmigranten geen tweederangsburgers'. Download hier van de website www.flexwonen.nl

● Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Vergunningsplicht

Huisvestingsbeleid

Woonruimtevoorraadbeheer

Gebuikersoppervlakte

Woonzorgvisie

Beheer huisvestingslocaties

Meerdere doelgroepen huisvesten

Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid

Eigen grondpositie

Uitzenders en huisvesters

Sommige uitzendbureaus en werkgevers baseren hun verdienmodel (deels) op het maximaal verdienen op huisvestingskosten en het minimaal uitkeren van loon. Dat is niet altijd onwettelijk, maar wel onwenselijk. Deze partijen besparen op huisvesting door weinig of geen onderhoud te plegen en verdienen eraan door (veel) meer mensen in een huis te zetten dan wenselijk is.

Dan zijn er nog uitzendbureaus en werkgevers die naast huisvesting ook andere kosten doorberekenen aan arbeidsmigranten. Bijvoorbeeld onrechtmatige boetes of borg die niet wordt terugbetaald.

Zie ook:

- [Handreiking huisvesting van arbeidsmigranten \(Min. BZK\)](#)

Inleiding

● Gelegenheden

Signalen

Barrières

Vergunningsplicht

Huisvestingsbeleid

Woonruimtevoorraadbeheer

Gebuikersoppervlakte

Woonzorgvisie

Beheer huisvestingslocaties

Meerdere doelgroepen huisvesten

Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid

Eigen grondpositie

Gelegenheden

De gelegenheden voor benadeling en uitbuiting bij huisvesting zijn:

- geen of onvoldoende gemeentelijk beleid;
- geen verhuurdersvergunning onder de Wet goed verhuurderschap. Dit is niet verplicht, maar met vergunningsplicht kunt u aanvullende eisen stellen aan een huisvester.
- onvoldoende toezicht en handhaving;
- aanwezigheid van vakantieparken zonder opvolging en/of waarvan de eigenaar in zwaar weer zit en daardoor eerder geneigd is op malafide voorstellen in te gaan;
- beschikbaarheid van leegstaande panden zoals schuren, loodsen, hotels, kantoorpanden en boerderijen;
- beperkt zicht op verblijfadressen door slechte registratie van arbeidsmigranten. Daardoor wordt het eenvoudiger om meer personen dan wenselijk te huisvesten op een adres en/of op onwenselijke of onveilige plaatsen.

Inleiding

Gelegenheden

● Signalen

Barrières

Vergunningsplicht

Huisvestingsbeleid

Woonruimtevoorraadbeheer

Gebuikersoppervlakte

Woonzorgvisie

Beheer huisvestingslocaties

Meerdere doelgroepen huisvesten

Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid

Eigen grondpositie

Signalen

- Mogelijke signalen van ongewenste en/of strafbare activiteiten bij huisvesting:
- slecht onderhouden panden, vervuiling rondom panden, slecht onderhouden tuinen;
- veel verschillende (of wisselende) kentekens op of rond terrein bij panden;
- hoge mutatiegraad op een adres;
- veel personen ingeschreven op een adres (mogelijk verblijven niet alle ingeschreven personen feitelijk op het adres);
- overbewoning (mogelijk staan niet alle personen die op het adres verblijven ingeschreven op dit adres);
- locatie in strijd met het bestemmingsplan;
- locatie in strijd met het bouwbesluit;
- vakantiepark zonder recreatievoorzieningen;
- vakantiepark met slechte beoordelingen op internet;
- overlastmeldingen en klachten van buurtbewoners;
- toename instroom arbeidsmigranten bij de maatschappelijke opvang, dagopvang en soepbus.

- [Wie kan signaleren?](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

● Barrières

Vergunningsplicht

Huisvestingsbeleid

Woonruimtevoorraadbeheer

Gebuikersoppervlakte

Woonzorgvisie

Beheer huisvestingslocaties

Meerdere doelgroepen huisvesten

Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid

Eigen grondpositie

Barrières

Als gemeente kunt u een aantal barrières opwerpen in de stap huisvesting:

- Voer een vergunningsplicht in onder de Wet goed verhuurderschap.
- Voer huisvestingsbeleid specifiek voor arbeidsmigranten.
- Maak gebruik van de mogelijkheden voor beheer op woonruimtevoorraad.
- Neem 15m² als minimale gebruiksoppervlakte per persoon op in het omgevingsplan.
- Neem arbeidsmigranten op in de woonzorgvisie.
- Maak afspraken over beheer op huisvestingslocaties.
- Vraag huisvesters meerdere doelgroepen te huisvesten.
- Breng met de effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid de impact van economisch en/ruimtelijke keuzes in kaart.
- Behoud of neem grondpositie in, verhuur dit en sluit publiek-private contracten.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

● Vergunningsplicht

Huisvestingsbeleid

Woonruimtevoorraadbeheer

Gebuikersoppervlakte

Woonzorgvisie

Beheer huisvestingslocaties

Meerdere doelgroepen huisvesten

Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid

Eigen grondpositie

Voer een vergunningsplicht in onder de Wet goed verhuurderschap

De Wet goed verhuurderschap geeft gemeenten de mogelijkheid om bij gemeentelijke verordening een verhuurvergunning in te stellen. U kunt dan voorwaarden stellen aan verhuurvergunningen, zoals het maximumaantal personen dat op een kamer mag verblijven (één persoon per slaapkamer) en de verplichte voorzieningen in de woning afgezet tegen het aantal verblijvende personen. Hiermee draagt u bij aan de kwaliteit van huisvesting van arbeidsmigranten en gaat u overbewoning tegen. Dit heeft een gunstig effect op de leefbaarheid in het algemeen.

De wet geeft u verschillende instrumenten waarmee u eisen kunt stellen aan verhuurders:

- Een gebiedsgerichte verhuurvergunning laat u strengere eisen stellen aan verhuurders.
- Bevoegdheid om een vergunning in te stellen voor de verhuur van verblijfsruimten aan arbeidsmigranten.
- Een meldpunt inrichten waar arbeidsmigranten terecht kunnen met klachten over ongewenst verhuurgedrag, waarna u tot handhaving kunt overgaan.
- Bevoegdheid om te handhaven bij overtreding door verhuurders en verhuurbemiddelaars. Bij onvoldoende effect na handhaving eventueel intrekken van de verhuurvergunning en/of het gehuurde in beheer nemen.
- Wanneer de verhuurder handelt in strijd met wet- en regelgeving, kunt u de vergunning intrekken onder de voorwaarden van art. 3 Bibob.

Meer informatie

- [Webinar Wet goed verhuurderschap \(VNG\)](#)
- [Handreiking Goed verhuurderschap \(VNG\)](#)
- [Model Verhuurverordening Wet goed verhuurderschap \(VNG\)](#)
- [Forum Wet goed verhuurderschap \(zie Leefomgeving, Wet goed verhuurderschap\) \(VNG\)](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Vergunningsplicht

● Huisvestingsbeleid

Woonruimtevoorraadbeheer

Gebuikersoppervlakte

Woonzorgvisie

Beheer huisvestingslocaties

Meerdere doelgroepen huisvesten

Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid

Eigen grondpositie

Voer huisvestingsbeleid specifiek voor arbeidsmigranten

Zonder huisvestingsbeleid is het een stuk lastiger huisvesting aan te pakken op ongewenste locaties, zoals (leegstaande) hotels, vakantieparken en vrijkomende agrarische gebouwen. Voor huisvesting is het gewenst dat u als gemeente uitspraak doet over de minimale eisen aan:

- Keuze van de locatie.
- Gewenste of maximale omvang van de locatie.
- Landschappelijke inpassing.
- Parkeren.
- Toezicht en beheer.
- Verblijf in reguliere woningen.
- Regels over de gewenste kwaliteit (bijvoorbeeld minimaal normen SNF-keurmerk).
- Maximale verblijfsduur op de locatie.

Meer informatie

- [Handreiking huisvesting van arbeidsmigranten \(Min. BZK\)](#)
- [Huisvesting arbeidsmigranten. Inbedden in beleid \(Platform 31 en provincie Zuid-Holland\)](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Vergunningsplicht

Huisvestingsbeleid

● **Woonruimtevoorraadbeheer**

Gebuikersoppervlakte

Woonzorgvisie

Beheer huisvestingslocaties

Meerdere doelgroepen huisvesten

Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid

Eigen grondpositie

Maak gebruik van de mogelijkheden voor beheer op woonruimtevoorraad

Huisvesting in reguliere woonwijken is vaak niet passend voor arbeidsmigranten die hier kort verblijven. Gemeenten hebben gezocht naar wegen om hier meer controle over te krijgen en woonwijken beschikbaar te houden voor de groepen waarvoor deze primair zijn bedoeld. Dit zijn mogelijke barrières die u kunt inzetten:

- De Huisvestingswet 2014 biedt mogelijkheden om ongewenste vormen van bewoning en wijzigingen in de woonruimtevoorraad tegen te gaan.
- Sinds 1 januari 2022 kunt u op basis van de Huisvestingswet 2014 ook gebieden aanwijzen waarin het verhuren van een gekochte woning vergunningplichtig is.
- Opkoopbescherming houdt koopwoningen beschikbaar voor mensen die daadwerkelijk in die woning gaan wonen.
- Op grond van de Huisvestingswet 2014 kunt u regels opnemen in uw huisvestingsverordening over woonruimteverdeling.
- Het bestemmingsplan biedt mogelijkheden om illegale bewoning aan te pakken. Wijziging van bestemmingsplannen is soms noodzakelijk om de begrippen 'huishouden' en 'woning' aan te passen.
- Via een paraplu-bestemmingsplan kunt u kamergewijze bewoning en splitsing van woningen verbieden.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Vergunningsplicht

Huisvestingsbeleid

Woonruimtevoorraadbeheer

● Gebruikersoppervlakte

Woonzorgvisie

Beheer huisvestingslocaties

Meerdere doelgroepen huisvesten

Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid

Eigen grondpositie

Neem 15m² als minimale gebruiksoppervlakte per persoon op in het omgevingsplan

Het Bouwbesluit geeft voor een woonfunctie 12m² als minimale gebruiksoppervlakte per persoon. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet komt het Bouwbesluit te vervallen. Daarmee vervalt deze aanbeveling als rijksregel. Het rapport 'Geen tweederangsburgers' pleit voor aanpassing van de gebruiksoppervlakte van 12m² naar 15m² per persoon. U kunt deze norm opnemen in het omgevingsplan en op gemeentelijk niveau uitvoeren.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Vergunningsplicht

Huisvestingsbeleid

Woonruimtevoorraadbeheer

Gebuikersoppervlakte

● Woonzorgvisie

Beheer huisvestingslocaties

Meerdere doelgroepen huisvesten

Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid

Eigen grondpositie

Neem arbeidsmigranten op in de woonzorgvisie

Een woonzorgvisie vormt de basis voor gemeenten om bindende wederkerige afspraken te maken met woningcorporaties, particuliere verhuurders, zorgaanbieders/zorgkantoren en andere partijen die betrokken zijn bij de huisvesting van aandachtsgroepen, zoals arbeidsmigranten. Daarvoor moet u in beeld hebben hoeveel arbeidsmigranten in uw gemeente verblijven en hoeveel huisvesting van voldoende kwaliteit voor hen beschikbaar is. Verblijf in Nederland moet gedifferentieerd worden naar duur en doel (shortstay, midstay, longstay) omdat die in sterke mate de huisvestingsbehoefte bepalen van arbeidsmigranten. Gemeenten die arbeidsmigranten niet of onvoldoende meenemen in hun woonzorgvisie, hebben geen inzicht in de situatie en kunnen daardoor weinig doen aan het oplossen van het woningtekort voor deze groep.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Vergunningsplicht

Huisvestingsbeleid

Woonruimtevoorraadbeheer

Gebuikersoppervlakte

Woonzorgvisie

● Beheer huisvestingslocaties

Meerdere doelgroepen huisvesten

Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid

Eigen grondpositie

Maak afspraken over beheer op huisvestingslocaties

Goed beheer draagt bij aan een prettig woon- en leefklimaat en vergroot het draagvlak en vertrouwen bij omwonenden. Grotere huisvestingslocaties kunnen 24 uur per dag een beheerder ter beschikking hebben. Maar juist ook in (verkamerde) particuliere woningen is goed beheer en toezicht op veiligheid en het naleven van afspraken belangrijk. Maak afspraken met huisvesters over beheer en legt dit vast in een convenant. Denk ook aan sancties bij het niet nakomen van afspraken.

Een beheerplan kan afspraken bevatten over:

- Aanwezigheid en/of bereikbaarheid van een beheerder.
- Huurincasso, servicekosten en waarborgsom.
- Meewerken of faciliteren registratie in de basisregistratie personen/registratie niet-ingezetenen.
- Nachregister.
- Onderhoud pand en groenonderhoud.
- Parkeren, afval, huisregels.
- Beheer en toezicht algemene ruimtes (gangen, recreatieruimte, centrale keuken, buitenruimte).
- Optreden bij calamiteiten.
- Communicatieprotocol (bewoners, omwonenden, gemeente).
- Medewerking aan beschikbaar stellen van informatie.
- Klachtenregistratie.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Vergunningsplicht

Huisvestingsbeleid

Woonruimtevoorraadbeheer

Gebuikersoppervlakte

Woonzorgvisie

Beheer huisvestingslocaties

● Meerdere doelgroepen huisvesten

Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid

Eigen grondpositie

Vraag huisvesters meerdere doelgroepen te huisvesten

Wanneer u als gemeente een aanvraag krijgt voor medewerking aan een initiatief voor grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten, moet u een brede afweging maken. Grond is vaak schaars en moet worden ingezet voor een permanente of tijdelijke invulling. U hebt bestuurlijke medewerking nodig en lokaal draagvlak vanuit de omgeving. Soms moet u bij de provincie toestemming vragen om van provinciaal beleid af te wijken en moet maatwerk worden gezocht.

Wat positief kan bijdragen aan het slagen van het project, is medewerking vragen van huisvesters in uw gemeenten die te maken hebben met andere aandachtsgroepen, zoals statushouders, starters en andere spoedzoekers. Zij kunnen een percentage van hun huisvestingscapaciteit (bijvoorbeeld 10 procent) beschikbaar stellen voor andere groepen dan arbeidsmigranten.

Huisvesting arbeidsmigranten en andere doelgroepen in de gemeente Moerdijk.

De gemeente Moerdijk zocht in 2022 actief naar goede huisvesting voor 1.500 arbeidsmigranten en riep ondernemers op een goed projectinitiatief in te dienen. Voorwaarden waren onder andere dat minimaal 20 procent van de huisvesting zelfstandig is, tegen normale huurprijzen, spoedzoekers niet worden uitgesloten en arbeidsmigranten die nu kamergewijs wonen in reguliere woningen gehuisvest moeten worden.

- [Interview: Gemeente Moerdijk wil 1.500 arbeidsmigranten huisvesten \(VNG\)](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Vergunningsplicht

Huisvestingsbeleid

Woonruimtevoorraadbeheer

Gebuikersoppervlakte

Woonzorgvisie

Beheer huisvestingslocaties

Meerdere doelgroepen huisvesten

● Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid

Eigen grondpositie

Breng met de effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid de impact in kaart

Met een effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid berekent u hoeveel (extra) arbeidsmigranten in uw gemeente aan de slag gaan als gevolg van uw eigen economisch en/of ruimtelijk beleid. Dat geeft u ruimte te anticiperen op de huisvestingbehoefte, zodat u tijdig extra huisvesting of andere voorzieningen kunt organiseren. De uitkomsten van een effectrapportage kunnen ook leiden tot herbezinning op het eigen economisch en/of ruimtelijk beleid, bijvoorbeeld wanneer verdere groei van het aantal arbeidsmigranten ongewenst blijkt. Mede door het gebrek aan voldoende huisvesting van goede kwaliteit worden arbeidsmigranten onder slechte omstandigheden gehuisvest. Een afweging waarbij rekenschap gehouden wordt met de benodigde huisvesting vermindert de kans op slechte huisvesting voor arbeidsmigranten.

De effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid van de VNG heeft twee onderdelen.

- 1 Een overzicht van bedrijven uit verschillende sectoren en het aantal arbeidsmigranten die bij hen (gaan) werken, afgezet tegen de bebouwingsoppervlakte of areaal. Deze informatie kan helpen bij het bepalen van uw economisch en ruimtelijk beleid. U kunt dan anticiperen op de extra huisvestingsbehoefte die samengaat met economische ontwikkelingen.
- 2 Een instructie voor gesprek en vragenlijst. Hiermee vraagt u in de fase voorafgaand aan vergunningverlening uit bij bedrijven hoeveel arbeidsmigranten zij verwachten in te zetten en hoe de huisvesting voor deze groep is georganiseerd.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Vergunningsplicht

Huisvestingsbeleid

Woonruimtevoorraadbeheer

Gebuikersoppervlakte

Woonzorgvisie

Beheer huisvestingslocaties

Meerdere doelgroepen huisvesten

Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid

● Eigen grondpositie

Behoud of neem grondpositie in, verhuur dit en sluit publiek-private contracten

Een gemeente die grondeigenaar is en deze grond verhuurt voor de huisvesting van arbeidsmigranten, kan privaatrechtelijk in de huurovereenkomst voorwaarden stellen. Denk dan ook aan het vastleggen van sancties over het niet nakomen van de afspraken.

U kunt voorwaarden stellen aan:

- De looptijd van het huurcontract.
- Of en op welke wijze aan het einde van de looptijd het gebied wordt teruggeleverd.
- Hoe de omgeving wordt ingericht (groen, verlichting, parkeerplaatsen).
- Beheer gedurende de looptijd van de huurovereenkomst.
- Het verhuurbeleid en de nadere voorwaarden daarvan.
- Medewerking aan een vorm van registratie van huurders (bijvoorbeeld via een nachregister of inschrijving in de basisregistratie personen).

● Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Inschrijving op locatie

Inschrijving aan de balie

Adresonderzoek

Directe inschrijving

Inleiding

Om in Nederland aanspraak te kunnen maken op rechten en het kunnen vervullen van plichten is correcte registratie in de basisregistratie personen essentieel. De basisregistratie personen maakt geen onderscheid tussen arbeidsmigranten en andere ingeschrevenen, zoals kenniswerkers en buitenlandse studenten. Arbeidsmigranten kunnen als ingezetene of als niet-ingezetene ingeschreven zijn. Dit is afhankelijk van de verwachte duur van hun verblijf in Nederland. Bij een verwacht verblijf van vier maanden binnen een periode van zes maanden moeten zij aangifte van verblijf doen bij de gemeente waar zij gaan wonen. Bij een (verwacht) verblijf van korter dan vier maanden kunnen zij zich als niet-ingezetene laten registreren bij een RNI-loket.

Bij de inschrijving als niet-ingezetene werd voorheen alleen het woonadres in het buitenland geregistreerd. Zonder adres in Nederland is er geen zicht op het verblijf van arbeidsmigranten die als niet-ingezetene in de basisregistratie personen geregistreerd staan. Bovendien staan arbeidsmigranten vaak onterecht lang als niet-ingezetene geregistreerd, terwijl zij voor langere tijd in Nederland zijn. Een correcte registratie is niet alleen van belang voor beter zicht op verblijf, maar ook voor arbeidsmigranten zelf met het oog op hun aanspraak op rechten en het vervullen van plichten.

Sinds 24 oktober 2022 kunnen van niet-ingezetenen tijdelijke verblijfsadressen en contactgegevens worden geregistreerd. Deze gegevens komen op termijn beschikbaar voor alle gemeenten en kunnen gebruikt worden om inzicht te krijgen in de locaties waar arbeidsmigranten worden gehuisvest en om contact op te nemen.

Een goede registratie van arbeidsmigranten vraagt van gemeenten dat zij actief inzetten op inschrijven. Toezicht en handhaving zijn nodig om gegevens in de basisregistratie personen actueel te houden.

Inleiding

● Gelegenheden

Signalen

Barrières

Inschrijving op locatie

Inschrijving aan de balie

Adresonderzoek

Directe inschrijving

Gelegenheden

Gelegenheden voor benadeling en uitbuiting bij registratie zijn:

- Geen of onvoldoende gemeentelijk beleid.
- Beperkt zicht op arbeidsmigranten door gebrek aan een sluitend registratiesysteem. Bij inschrijving in het register niet-ingezetenen is het niet verplicht een verblijfadres te registreren. Wanneer iemand die in Nederland verblijft zich niet laat registreren volgen er geen sancties. Van een grote groep arbeidsmigranten is niet bekend dat en/of waar zij in Nederland verblijven.
- Arbeidsmigranten zijn niet altijd bekend met hun verplichtingen rondom inschrijving in de basisregistratie personen.
- Arbeidsmigranten zijn niet altijd bereid zich in de basisregistratie personen te laten registreren, bijvoorbeeld onder druk van een werkgever en vanwege (mogelijke) gevolgen in het thuisland.
- (Digitale) dienstverlening vanuit de overheid is onvoldoende toegankelijk voor arbeidsmigranten. Het is moeilijk om (adres)wijzigingen door te geven, bijvoorbeeld omdat zij lastig over een DigiD beschikken, het gemeentehuis niet geopend is buiten kantoortijden of omdat men afhankelijk is van de werkgever voor vervoer.

Inleiding

Gelegenheden

● Signalen

Barrières

Inschrijving op locatie

Inschrijving aan de balie

Adresonderzoek

Directe inschrijving

Signalen

Mogelijke signalen van ongewenste en/of strafbare activiteiten bij registratie:

- Onjuiste adresgegevens in de basisregistratie personen. Adreswijzigingen worden niet doorgegeven, te veel mensen staan ingeschreven op een adres en/of administratieve leegstand.
- Het ontbreken van arbeidsmigranten in de basisregistratie personen in een gebied met veel laagbetaald werk. Dit kan een signaal zijn dat arbeidsmigranten in de gemeente verblijven maar zich niet juist hebben laten registreren. Soms gebeurt dit onder druk van een werkgever of uitzendbureau. Het kan ook zo zijn dat mensen in buurgemeenten verblijven of over de grens in het buitenland, waar woningen goedkoper zijn dan in Nederland.
- Een lage mutatiegraad in de basisregistratie personen waar een hoge wordt verwacht. Bijvoorbeeld bij locaties waarvan bekend is dat er veel (short-stay) arbeidsmigranten zijn gehuisvest, bij nieuwe bedrijvigheid of uitbreiding.
- Een arbeidsmigrant die zich onder begeleiding aan de balie inschrijft in de basisregistratie personen maar weinig inspraak heeft, instructies krijgt en/of weinig kennis heeft van de eigen situatie en bijvoorbeeld het eigen woonadres niet weet. Inschrijving van een groep mensen tegelijk waarbij een tussenpersoon of bemiddelaar een nadrukkelijke rol heeft.
- Overlastmeldingen en klachten van buurtbewoners, bijvoorbeeld omdat er te veel mensen op één adres wonen.

- [Wie kan signaleren?](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

● Barrières

Inschrijving op locatie

Inschrijving aan de balie

Adresonderzoek

Directe inschrijving

Barrières

Als gemeente kunt u een aantal barrières opwerpen in de stap registratie:

- Organiseer inschrijving op een locatie van groepen arbeidsmigranten.
- Benut het moment van inschrijving aan de balie.
- Doe adresonderzoek.
- Faciliteer directe inschrijving in de basisregistratie personen bij adresonderzoek.

Zie ook:

- [Webinar 'Registratie van arbeidsmigranten'](#)
- [Samenwerking bij inschrijving arbeidsmigranten \(gemeente Aalsmeer\)](#)
- [Groepsgewijze registratie van arbeidsmigranten \(gemeente Peel en Maas\)](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

● Inschrijving op locatie

Inschrijving aan de balie

Adresonderzoek

Directe inschrijving

Organiseer inschrijving op een locatie van groepen arbeidsmigranten

Arbeidsmigranten zijn niet altijd in de gelegenheid om naar het gemeentehuis te komen om zich in de basisregistratie personen te laten inschrijven. Bijvoorbeeld omdat zij tijdens kantoortijden werken en/of geen vervoer hebben. Als gemeente kunt u, in afspraak met uitzendbureaus en huisvesters, faciliteren dat mensen zich als groep inschrijven op de locatie waar zij wonen of werken.

Inschrijving op een locatie door een groep bij de gemeente Peel en Maas

De gemeente Peel en Maas stelt als voorwaarde voor de vergunning van een locatie voor arbeidsmigrantenhuisvesting dat zij meewerken aan groepsgewijze inschrijving op locatie. [In deze video vertelt de gemeente Peel en Maas hier meer over.](#) De gemeente heeft haar werkwijze in detail uitgewerkt ter inspiratie voor andere gemeenten. Die tekst is te vinden op het VNG Forum. Samengevat houdt de werkwijze het volgende in.

- U bezoekt vooraf de locatie en zorgt voor de nodige spullen (meubilair, beveiligd internet, kantoorartikelen, etc.). U maakt afspraken over wie welke werkzaamheden uitvoert in de aanloop van de registratiedag en op de dag zelf.
- De werkgever levert van tevoren een lijst aan van in te schrijven personen, met een aantal verplichte velden (naam, voornamen, datum van aankomst, geboortedatum, geboorteplaats, land, burgerservicenummer, chalet- of kamernummer).
- U controleert in de basisregistratie personen of het om een eerste vestiging of hervestiging gaat.
- U stelt vast hoeveel mensen geschikt zijn voor inschrijving.
- U plant een datum en tijd voor inschrijving. De werkgever of uitzendbureau verzorgt de uitnodiging en zorgt voor tolken.
- U stuurt de mensen die u gaat registreren een welkomstbrief. Gebruik duidelijke taal, geen jargon. Leg uit wat de registratie inhoudt en wat de voordelen zijn ("u heeft dezelfde rechten als andere inwoners van Nederland"). Geef datum en tijd van inschrijving en welke documenten mensen mee moeten nemen.
- Op de dag zelf gaat u met drie medewerkers naar de locatie: één voor ontvangst en twee voor de inschrijvingen. U zorgt dat u alle benodigde documenten bij u heeft.
- Een inschrijving duurt volgens de werkwijze van Peel en Maas ongeveer 10 minuten.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Inschrijving op locatie

● Inschrijving aan de balie

Adresonderzoek

Directe inschrijving

Benut het moment van inschrijving aan de balie

Het moment van inschrijven in de basisregistratie personen aan de balie is een van de weinige contactmomenten tussen gemeenten en arbeidsmigranten. Dit is dus een handig moment om informatie te verstrekken. Ook is het belangrijk dat medewerkers alert zijn op signalen van uitbuiting en mensenhandel en bij twijfel voldoende en voorzichtig (door)vragen. Bijvoorbeeld wanneer iemand zich onder begeleiding aan de balie inschrijft in de basisregistratie personen, weinig inspraak heeft, instructies krijgt en/of weinig kennis heeft van de eigen situatie en bijvoorbeeld het eigen woonadres niet weet. Of bij inschrijving van een hele groep mensen waarbij een tussenpersoon of bemiddelaar een nadrukkelijke rol heeft. Dit zijn signalen die kunnen wijzen op een onwenselijke situatie.

Schrijf arbeidsmigranten altijd in op het verblijfadres dat zij aangeven, ook als wonen of huisvesting van arbeidsmigranten niet is toegestaan op basis van het bestemmingsplan. Het is goed de mensen hiervan meteen (schriftelijk) op de hoogte te brengen dat zij wonen op een adres waar dit niet is toegestaan. Wanneer iemand zich wil inschrijven op een adres zonder woonbestemming of op een adres waar sprake is van overbewoning, is het goed nader onderzoek te doen. Het mogelijke planologisch strijdig gebruik op het adres moet als signaal worden doorgegeven naar de verantwoordelijke afdeling binnen de gemeente.

Arbeidsmigranten zijn niet altijd in de gelegenheid om binnen kantoortijden naar de gemeente te komen. Overweeg daarom een avondopenstelling.

Actieve signalering mensenhandel

Slachtoffers van mensenhandel zijn in de greep van hun baas of tussenpersoon, werken onder slechte omstandigheden en worden uitgebuit. Veel van deze slachtoffers zijn (arbeids)migranten die onder valse voorwendselen naar Nederland zijn gehaald.

Zie ook: [Aandachtsfunctionaris mensenhandel](#)

Meer informatie

- [Actieve signalering mensenhandel \(Het CCV\)](#)
- [Signaalkaart mensenhandel \(gemeente Groningen\)](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Inschrijving op locatie

Inschrijving aan de balie

● Adresonderzoek

Directe inschrijving

Doe adresonderzoek

Door adresonderzoek verhoogt u de kwaliteit van de adresgegevens in de basisregistratie personen. Het is goed het toezicht op de registratie van arbeidsmigranten in samenhang met andere afdelingen te organiseren.

Zie ook: [Toezicht en handhaving](#)

Meer informatie

- [Adresonderzoek om adresgegevens te verbeteren \(Rijksoverheid\)](#)
- [Landelijke aanpak adreskwaliteit \(RvIG\)](#)
- [Binnengemeentelijke samenwerking helpt de adreskwaliteit vooruit \(NVVB\)](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Inschrijving op locatie

Inschrijving aan de balie

Adresonderzoek

● Directe inschrijving

Faciliteer directe inschrijving in de basisregistratie personen bij adresonderzoek

Bij een adresonderzoek komt het regelmatig voor dat de inschrijvingen van arbeidsmigranten in de basisregistratie personen niet op orde zijn. Wanneer blijkt dat personen al langer dan 4 maanden in Nederland verblijven of deze intentie hebben, zijn zij verplicht zich in te schrijven in de basisregistratie personen. De mogelijkheid om registratie ter plekke te regelen kan bijdragen aan de keuze van de arbeidsmigrant om zich te registreren.

Pilot basisregistratie personen-inschrijving ter plekke bij de gemeente Gouda

In de gemeente Gouda kunnen arbeidsmigranten zonder juiste registratie zich tijdens een adresonderzoek ter plekke, vrijwillig, laten inschrijven in de basisregistratie personen. De gemeente verstrekt informatie en als de arbeidsmigrant zich wil laten registreren worden alle benodigde gegevens geregistreerd, het identiteitsbewijs gecontroleerd en gescand en ondertekent de desbetreffende persoon het inschrijfformulier. Zij ontvangen vervolgens op het woonadres een brief van de gemeente over de inschrijving en aanvullende informatie over de basisregistratie personen. Een bezoek aan het gemeentehuis is niet nodig.

Bij deze manier van werken is een goede afstemming belangrijk tussen de front- en backoffice. De gemeente Gouda heeft onder andere de afspraak gemaakt dat deze inschrijvingen met voorrang worden behandeld.

- [Inschrijfformulier gemeente Gouda](#)

● Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Relatie met bedrijven

Signalen doorgeven

Aandachtsfunctionaris mensenhandel

Inleiding

Afhankelijkheidsrelatie

Veel arbeidsmigranten die in Nederland werken hebben fatsoenlijk werk en een fijne werkgever. Op basis van een duurzame relatie met de werkgever of een uitzendbureau blijven zij terugkomen voor het seizoenswerk of besluiten zij in Nederland een leven te beginnen. Helaas zijn er ook werkgevers en uitzenders die niet netjes omgaan met arbeidsmigranten. Zij veroorzaken misstanden zoals onderbetaling, ondermaatse huisvesting of onveilige werkzaamheden.

Het regelen van huisvesting, zorgverzekering en het vervoer van arbeidsmigranten is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van uitzendbureaus en werkgevers. Meestal houden zij hiervoor een bedrag in op het salaris van arbeidsmigranten. De wederzijdse afhankelijkheidsrelatie tussen werkgever en werknemer die zo ontstaat werkt goed zolang de belangen van beide worden gediend. Diezelfde situatie kan echter ook een onwenselijke afhankelijkheidsrelatie in de hand werken en zelfs arbeidsuitbuiting. Wanneer arbeidsmigranten hun werk verliezen, raken zij immers naast hun inkomen vaak ook (direct) hun huisvesting kwijt en zorgverzekering.

In de CAO voor uitzendkrachten is inmiddels geregeld dat wanneer een uitzendovereenkomst eindigt, uitzendkrachten vier weken de tijd krijgen om de huisvesting te verlaten die zij huren van de uitzendonderneming. De huurprijs blijft dan maximaal gelijk aan de huurprijs tijdens het dienstverband.

Uitbuiting en de wet

De Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) controleert of werkgevers en werknemers zich houden aan de verschillende wetten, besluiten en regelingen op het terrein van arbeid. De NLA spoort ook fraude, uitbuiting en georganiseerde criminaliteit op in de keten van werk en inkomen. Arbeidsuitbuiting is een vorm van mensenhandel en opgenomen in het Wetboek van Strafrecht. Slecht werkgeverschap en uitbuiting van kwetsbare groepen kan echter gebeuren binnen de grenzen van de wet. Om dat tegen te gaan voert de NLA onderzoeken uit na meldingen en signalen. De strafbaarstelling van mensenhandel en het aantonen van uitbuiting conform het Wetboek van Strafrecht is echter heel moeilijk. Op dit moment wordt onderzocht hoe de juridische definitie van arbeidsuitbuiting verbreed kan worden, zodat onder andere uitbuiting van arbeidsmigranten in Nederland strafbaar wordt. De NLA heeft ook de mogelijkheid om bestuursrechtelijk op te treden bij ernstige benadeling. De NLA kan ook bestuursrechtelijk optreden, bijvoorbeeld door het opleggen van boetes, dwangsommen of het sluiten of stilleggen van een bedrijf.

Inleiding

● Gelegenheden

Signalen

Barrières

Relatie met bedrijven

Signalen doorgeven

Aandachtsfunctionaris mensenhandel

Gelegenheden

Gelegenheden voor benadeling en uitbuiting bij arbeid zijn:

- Arbeidsmigranten zijn vaak sterk afhankelijk van het uitzendbureau of de werkgever, die gemakkelijk misbruik kunnen maken van deze afhankelijkheidsrelatie. Arbeidsmigranten melden misstanden niet snel uit de angst om naast werk ook huisvesting en zorgverzekering te verliezen.
- Arbeidsmigranten kunnen groepsdruk ervaren op de werkvloer, bijvoorbeeld om te lange werkdagen te maken of heel veel productie te draaien. Als het normaal is dat iedereen 10 uur werkt dan kan het heel moeilijk zijn als eenling eerder te stoppen met werken.

Inleiding

Gelegenheden

● Signalen

Barrières

Relatie met bedrijven

Signalen doorgeven

Aandachtsfunctionaris mensenhandel

Signalen

Mogelijke signalen van ongewenste en/of strafbare activiteiten bij arbeid:

- Werkzaamheden of verkeersbewegingen op ongebruikelijke tijden.
- Geen loonstroken ontvangen.
- (Ernstige) arbeidsongevallen.
- Verslavingsproblematiek (slechte werkomstandigheden verhogen het risico op middelenmisbruik).

- [Wie kan signaleren?](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

● Barrières

Relatie met bedrijven

Signalen doorgeven

Aandachtsfunctionaris mensenhandel

Barrières

Als gemeente kunt u een aantal barrières opwerpen in de stap arbeid:

- Investeer in de werkrelatie met uitzendbureaus en werkgevers die met arbeidsmigranten werken.
- Geef signalen door aan ketenpartners.
- Stel een aandachtsfunctionaris mensenhandel aan.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

- Relatie met bedrijven

 - Signalen doorgeven

 - Aandachtsfunctionaris mensenhandel

Investeer in de werkrelatie met werkgevers die met arbeidsmigranten werken

Breng de partijen rondom arbeidsmigranten in beeld en ga in gesprek met het lokale bedrijfsleven. Investeer in een constructieve relatie met uitzendbureaus en werkgevers die met arbeidsmigranten werken. Bezoek bedrijven, onderhoud uw relaties en kijk waar u hen als gemeente kunt faciliteren in goede huisvesting en/of werkgeverschap. Maak afspraken over zaken als informatievoorziening en inschrijving in de basisregistratie personen. Werk samen aan de huisvestingsopgave. Goed relatiebeheer levert vaak informatie op waardoor u beter weet waar mogelijk kwetsbare groepen zitten en wat u kunt doen om hen beter te beschermen.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Relatie met bedrijven

● Signalen doorgeven

Aandachtsfunctionaris mensenhandel

Geef signalen door aan ketenpartners

Nederlandse arbeidsinspectie

In de aanpak van misstanden bij arbeidsmigranten is de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) een belangrijke partner. Maak melding bij de NLA dat er mogelijk sprake is van fraude, arbeidsuitbuiting of georganiseerde criminaliteit in de keten van werk en inkomen.

Mogelijke signalen van arbeidsuitbuiting:

- Gevaarlijk en ongezond werk moeten doen.
- Structureel lange werkdagen moeten maken.
- Te weinig betaald krijgen, niet uitbetaald krijgen of last hebben van uitgestelde betaling.
- Geen beschikking over ID/eigen paspoort.
- Met valse beloften naar Nederland gehaald.
- Indicatie van mishandeling, chantage, dwang, bedreiging.
- Een hoge schuld hebben en/of moeten afbetalen aan de werkgever (voor reiskosten naar Nederland, voor arbeidsbemiddeling, voor huur woonruimte).
- Geen beschikking hebben over eigen bankpas en/of geld op eigen bankrekening.
- Zwart betaald worden.
- Niet verzekerd zijn, bijvoorbeeld tegen ongevallen.
- Voor woonruimte afhankelijk zijn van de werkgever (wonen in bedrijfspand of op het bedrijfsterrein of andere ondermaatse huisvesting).
- Niet op de hoogte zijn van het eigen verblijfsadres.
- Onder druk worden gezet om te gaan werken in Nederland of daar te blijven werken.

Deze omstandigheden zijn signalen van mogelijke arbeidsuitbuiting in de zin van mensenhandel. Meld deze signalen bij de NLA. Beoordeling door haar opsporingsdienst kan leiden tot strafrechtelijk optreden. Wees niet bang om 'te snel' te melden. Liever te vaak dan te laat.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Relatie met bedrijven

● Signalen doorgeven

Aandachtsfunctionaris mensenhandel

Oneerlijk, onveilig, ongezond werk of arbeidsuitbuiting melden

Hoe completer uw melding, hoe groter de kans dat de NLA uw melding kan opvolgen.

Geef (voor zover bekend) informatie over:

- de werkgever;
 - de huisvestingslocatie;
 - de vastgoedeigenaar;
 - het aantal arbeidsmigranten;
 - eventuele handhavingsacties (is er een gezamenlijke controle geweest?);
 - meldingen die u heeft gedaan of gaat doen bij andere organisaties (bijvoorbeeld Stichting Normering Flexwonen)
-
- [Meldformulier \(Nederlandse Arbeidsinspectie\)](#)

Stichting Normering Flexwonen

Stichting Normering Flexwonen (SNF) is een onafhankelijk keurmerk. Met het SNF-keurmerk tonen huisvesters aan dat huisvestingslocaties voldoen aan de gestelde normen ten aanzien van ruimte en privacy, (brand)veiligheid, hygiëne en voorzieningen en onderhoud, toezicht en beheer.

SNF inspecteert periodiek alle locaties. Tussentijds kunnen er dingen wijzigen: zaken gaan stuk, worden vies of verhuurders huisvesten meer mensen. Maak melding bij SNF als u denkt dat een locatie niet meer aan de SNF-normen voldoet. SNF gaat dan onderzoek doen en eventueel een 'spoedinspectie' uitvoeren.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Relatie met bedrijven

● Signalen doorgeven

Aandachtsfunctionaris mensenhandel

Ondermaatste SNF-huisvestingslocatie melden

Hoe completer uw melding, hoe groter de kans dat SNF uw melding kan opvolgen.

Vermeld tenminste:

- Uw naam, contactgegevens en organisatie.
 - Het adres van de locatie en (indien bekend) de naam van het uitzendbureau en/of huisvester.
 - De punten waarop het niet voldoet aan de SNF-norm (en waarom).
-
- [Meldpunt \(Stichting Normering Flexwonen\)](#)
 - [Informatie over de SNF-normen \(Stichting Normering Flexwonen\)](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Relatie met bedrijven

Signalen doorgeven

● Aandachtsfunctionaris mensenhandel

Stel een aandachtsfunctionaris mensenhandel aan

De aandachtsfunctionaris mensenhandel is het aanspreekpunt in uw gemeente. Deze persoon verzamelt alle signalen die collega's binnenkrijgen en geeft ze door aan de juiste partner (ketenregisseur, zorgcoördinator, politie, Nederlandse Arbeidsinspectie, Coördinatiecentrum tegen Mensenhandel (CoMensha), het Regionaal Informatie- en Expertise Centra (RIEC).

De rol van aandachtsfunctionaris is vaak gecombineerd met een andere functie, zoals die van beleidsadviseur veiligheid, openbare orde of vrouwenopvang. De precieze invulling van de rol is afhankelijk van de beschikbare tijd en de omvang van uw gemeente.

Mogelijke taken van de aandachtsfunctionaris¹ :

- Creëren van bewustzijn en actieve signalering binnen uw gemeentelijke organisatie.
- Meedenken over signalen, oppakken en verrijken van signalen en hierover terugkoppelen.
- Sturen op interne, domeinoverstijgende samenwerking.
- Borging en inrichten van (interne) processen.
- Volgen van regionale en landelijke ontwikkelingen.
- Één gezicht voor mensenhandel intern en onderdeel van de interne meldroute.
- Één contactpersoon voor externe partners (o.a. Zorgcoördinatie, politie).
- Blijvend aandacht vragen voor het onderwerp.

Meer informatie

- [Kompas / Aanpak mensenhandel \(VNG\)](#)
- [Aandachtsfunctionaris \(Het CCV\)](#)
- [Handreiking integrale aanpak arbeidsuitbuiting. Samenwerken in de praktijk \(Het CCV\)](#)
- [Toolkit arbeidsuitbuiting \(RIEC Limburg\)](#)
- [Coördinatiecentrum tegen Mensenhandel \(CoMensha\)](#)

¹ Bron: Kompas aanpak mensenhandel, VNG

● Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Integratie

Taalcursussen

Financiële redzaamheid

Cultuursensitief handelen

Samenwerking met instellingen

Begeleiding

Inleiding

De groep kwetsbare arbeidsmigranten in Nederland kent verschillen in herkomstland, inkomen, opleidingsniveau en verblijfsduur in Nederland.

Sommige zijn hier alleen in het oogstseizoen, anderen zijn langer dan vier maanden in Nederland of vestigen zich permanent.

“Verblijf” in de context van dit document, is de periode van variabele lengte die volgt op de eerste maanden na binnenkomst in Nederland, waarin arbeidsmigranten ook tijdelijk naar land van herkomst kunnen reizen en (al dan niet) weer naar Nederland terug kunnen komen.

Een deel van deze arbeidsmigranten is niet in beeld bij de overheid. Zij hebben zich niet laten registreren als ingezetene in de basisregistratie personen en maken geen gebruik van overheidsdienstverlening. Mede hierdoor is hun positie kwetsbaar, ook wanneer zij voor langere tijd (soms jaren) in Nederland verblijven.

Daarbij is toegang tot overheidsdienstverlening ingewikkeld. Voor arbeidsmigranten is het moeilijk om aanspraak te maken op hun rechten, ook wanneer zij wel geregistreerd zijn in de basisregistratie personen. Wat bescherming van kwetsbare arbeidsmigranten ook bemoeilijkt, is dat velen van hen om uiteenlopende redenen argwanend zijn naar de overheid en/of hulpverleners.

Inleiding

● Gelegenheden

Signalen

Barrières

Integratie

Taalcursussen

Financiële redzaamheid

Cultuursensitief handelen

Samenwerking met instellingen

Begeleiding

Gelegenheden

Gelegenheden voor benadeling en uitbuiting bij verblijf zijn:

- Geen of onvoldoende gemeentelijk (samenhangend) beleid voor arbeidsmigranten.
- Weinig behoefte of gelegenheid voor arbeidsmigranten tot integratie in de Nederlandse manier van samenleven. Arbeidsmigranten hebben vaak de intentie kort in Nederland te werken en dan speelt integratie geen rol. Echter, ook wanneer zij langer dan 4 maanden in Nederland verblijven of zich hier vestigen, is integratie niet vanzelfsprekend.
- Uitsluitend contact met eigen gemeenschap en andere arbeidsmigranten.
- Argwaan of terughoudendheid ten opzichte van overheid en hulpverleners, waardoor informatie over rechten en plichten kwetsbare arbeidsmigranten niet bereikt. Ook het verlenen van hulp en zorg wordt hierdoor bemoeilijkt.

Inleiding

Gelegenheden

● Signalen

Barrières

Integratie

Taalcursussen

Financiële redzaamheid

Cultuursensitief handelen

Samenwerking met instellingen

Begeleiding

Signalen

Mogelijke signalen van ongewenste en/of strafbare activiteiten bij verblijf in Nederland:

- Dak- en thuisloosheid, arbeidsmigranten die zich melden bij het Leger des Heils of de maatschappelijke opvang.
- Hulpverleners of instanties die melding maken van zorgmijding of andere problematiek.
- Sterk ontwikkelende eigen gemeenschap in eigen taalgebied.

- [Wie kan signaleren?](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

● Barrières

Integratie

Taalcursussen

Financiële redzaamheid

Cultuursensitief handelen

Samenwerking met instellingen

Begeleiding

Barrières

Als gemeente kunt u een aantal barrières opwerpen in de stap verblijf in Nederland:

- Help arbeidsmigranten integreren.
- Bied taalcursussen aan.
- Bied hulp bij het vergroten van financiële zelfredzaamheid.
- Handel cultuursensitief.
- Werk samen met instellingen om arbeidsmigranten te bereiken.
- Begeleid kwetsbare arbeidsmigranten.

Zie ook:

- [Handreiking Zorg & Welzijn EU-arbeidsmigranten](#)
- [Wegwijzer Zorg & Welzijn EU-arbeidsmigranten](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

● Integratie

Taalcursussen

Financiële redzaamheid

Cultuursensitief handelen

Samenwerking met instellingen

Begeleiding

Help arbeidsmigranten integreren

Inburgering voor migranten uit EU-lidstaten is in Nederland geen wettelijke vereiste. Als gevolg hiervan weten kwetsbare arbeidsmigranten vaak moeilijker de weg te vinden in de Nederlandse samenleving. Door laagdrempelige trajecten waarbij de arbeidsmigrant Nederland leert kennen, goede informatievoorziening en door initiatieven die de arbeidsmigrant onderdeel laat zijn van hun wijk, buurt of stad wordt integratie op gang geholpen.

Meer informatie

- [IDHEM Integratie in Den Haag van Europese Migranten \(Gemeente Den Haag\)](#)
- [Informatiepunt Polen \(Gemeente Hillegom\)](#)
- [De Bibliotheek](#) staat vaak centraal in gemeenten als ontmoetingsplek en als Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). Daarnaast kan de bibliotheek ook helpen bij digitale vaardigheid, taallessen en hulp of gezelschap via buddy's of andere vrijwilligers.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Integratie

● Taalcursussen

Financiële redzaamheid

Cultuursensitief handelen

Samenwerking met instellingen

Begeleiding

Bied taalcursussen aan

Meedoen aan de Nederlandse samenleving begint bij de wens om Nederlands te leren. De vraag naar taal is hoog, maar het taalaanbod is erg versnipperd. Taalaanbod verloopt via verschillende organisaties en wegen. Breng in kaart welke mogelijkheden uw gemeente biedt aan arbeidsmigranten.

Meer informatie

- [Via de uitzendorganisatie \(Doorzaam\)](#)
- [Via de gemeente \(Gemeente Den Haag\)](#)
- [Via de bibliotheek \(Expertisepunt Basisvaardigheden\)](#)
- [Via een sociale organisatie \(LEVgroep\)](#), verschillende maatschappelijke en sociale organisaties zetten zich in op taalaanbod. Dit gebeurt vaak op lokaal niveau.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Integratie

Taalcursussen

● Financiële redzaamheid

Cultuursensitief handelen

Samenwerking met instellingen

Begeleiding

Bied hulp bij het vergroten van de financiële redzaamheid

Kwetsbare arbeidsmigranten zijn beperkt financieel zelfredzaam. Zij weten niet hoeveel geld ingehouden wordt op hun loon (wetmatig of anders). Soms houdt de werkgever onevenredig veel geld in. Om ervoor te zorgen dat mensen inzicht krijgt in hun verdienen en om uitbuiting tegen te gaan, is het goed om budgetcoaches beschikbaar te maken voor deze groep.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Integratie

Taalcursussen

Financiële redzaamheid

● Cultuursensitief handelen

Samenwerking met instellingen

Begeleiding

Handel cultuursensitief

De relatie tussen burger en overheid verschilt per land en per cultuur. Niet iedereen heeft vertrouwen in overheidsmedewerkers. Wanneer baliemedewerkers zich bewust zijn van de verschillen, kunnen zij arbeidsmigranten beter en sneller helpen. Ook zijn zij zich dan wellicht beter bewust van signalen van benadeling en uitbuiting. Landelijk en lokaal zijn er verschillende instanties en initiatieven die zich inzetten voor cultuur sensitieve zorg en begeleiding. Overweeg als gemeente uw kennisniveau te verhogen op dit gebied wanneer medewerkers bijvoorbeeld weinig ervaring hebben met dienstverlening aan niet-Nederlandse inwoners.

Meer informatie

- [‘Healthcare for Internationals Limburg’ biedt zorg aan arbeidsmigranten \(VNG\)](#)
- [Zorg\(en\) voor arbeidsmigranten \(Pharos\)](#)
- [Ondersteuning aan Poolse Arbeidsmigranten in Nederland \(p. 38 – 47\) \(Fontys en LEVgroep\)](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Integratie

Taalcursussen

Financiële redzaamheid

Cultuursensitief handelen

● **Samenwerking met instellingen**

Begeleiding

Werk samen met instellingen om arbeidsmigranten te bereiken

Werk samen met organisaties, ervaringsdeskundigen, sleutelpersonen en haal signalen op uit deze partijen. Denk aan huisvesters, uitzenders, werkgevers, scholen, hulpverleners, kerken, verenigingen en wijkteams.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Integratie

Taalcursussen

Financiële redzaamheid

Cultuursensitief handelen

Samenwerking met instellingen

● Begeleiding

Begeleid kwetsbare arbeidsmigranten

Beschikbare informatie is niet altijd voldoende voor de kwetsbare arbeidsmigrant. Een fysiek loket kan hier helpen, een plek waar mensen naar toe kunnen om vragen te stellen en antwoorden te krijgen. U kunt dit zelf opzetten als gemeente, samenwerken met de bibliotheek (die vaak ervaring hebben met het opzetten van informatiepunten digitale overheid) en met lokale welzijnsorganisaties of buurtgroepen.

Begeleiding naar werk

Kwetsbare arbeidsmigranten zitten vaak in vast in een cirkel van misstanden op het werk, die zij niet kunnen aankaarten, omdat zij dan hun huisvesting kwijt raken. Zonder werk hebben zij vaak geen huisvesting. Dakloosheid zorgt ook voor verlies van zorgverzekering. Dit zorgt voor extra obstakels in de toegang tot maatschappelijke opvang of voorzieningen. Het bieden van kortdurende opvang en begeleiding vergroot de kans op succesvolle re-integratie naar werk.

Meer informatie

- [Europees netwerk voor arbeidsbemiddeling \(EURES\)](#)
- [Stichting Barka staat dakloze arbeidsmigranten bij \(Stichting Barka\)](#)
- [FairWork komt op voor de belangen van arbeidsmigranten die slachtoffer zijn van arbeidsuitbuiting of mensenhandel \(FairWork\)](#)
- [Hulp in het Pools in Helmond en omgeving \(LEVgroep\)](#)
- [Ondersteuning en advies aan EU-arbeidsmigranten in Den Haag \(Wijkz\)](#)
- [Ambulante hulpverlening aan Poolse gezinnen in de provincies Noord-Brabant, Gelderland, Zeeland en Limburg \(Polon\)](#)
- [Informatie en hulp aan leden op het gebied van werk en inkomen, ook bij arbeidsconflicten \(vakbond FNV\)](#)
- [Informatie en hulp aan leden op het gebied van werk en inkomen, ook bij arbeidsconflicten \(vakbond CNV\)](#)
- [Leger des Heils wil meer aandacht voor dakloze EU-burgers \(Leger des Heils\)](#)
- [Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers \(Rijksoverheid\)](#)

TERUGKEER NAAR LAND VAN HERKOMST

● Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Samenwerking bij repatriëring

Tijdelijke maatschappelijke opvang

Sleutelpersonen

Inleiding

Het komt voor dat de arbeidsmigrant geen toekomstperspectief (meer) heeft in Nederland en dat repatriëring wenselijk is. Bij deze groep is begeleiding bij terugkeer naar het thuisland belangrijk, maar arbeidsmigranten hebben vaak maar beperkt toegang tot ondersteuning daarin. Een deel van de arbeidsmigranten met weinig perspectief in Nederland heeft geen of wisselende motivatie om terug te keren naar het thuisland. Dit kan verschillende oorzaken hebben.

TERUGKEER NAAR LAND VAN HERKOMST

Inleiding

● Gelegenheden

Signalen

Barrières

Samenwerking bij repatriëring

Tijdelijke maatschappelijke opvang

Sleutelpersonen

Gelegenheden

De gelegenheden voor benadeling en uitbuiting bij terugkeer naar land van herkomst zijn:

- De arbeidsmigrant kan niet terugkeren naar het thuisland. Het gebrek aan perspectief in Nederland en het thuisland maakt de arbeidsmigrant kwetsbaar voor benadeling of uitbuiting, omdat mogelijk eerder genoegen wordt genomen met slechte omstandigheden. De meest kwetsbare arbeidsmigranten laten soms al financiële, juridische en psychische problemen in het land van herkomst achter.
- De arbeidsmigrant wil niet terugkeren naar land van herkomst. Meerdere oorzaken kunnen hieraan ten grondslag liggen, zoals gebrek aan perspectief, niet willen falen, zich thuis voelen in Nederland.

Inleiding

Gelegenheden

● Signalen

Barrières

Samenwerking bij repatriëring

Tijdelijke maatschappelijke opvang

Sleutelpersonen

Signalen

Mogelijke signalen van ongewenste en/of strafbare activiteiten bij terugkeer naar land van herkomst:

- De arbeidsmigrant accepteert woon-, werk- en/of leefomstandigheden die ondermaats zijn naar Nederlandse begrippen.
- Dak- en thuisloze arbeidsmigranten zwerven op straat en/of melden zich bij het Leger des Heils of de maatschappelijke opvang.

- [Wie kan signaleren?](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

● **Barrières**

Samenwerking bij repatriëring

Tijdelijke maatschappelijke opvang

Sleutelpersonen

Barrières

Als gemeente kunt u een aantal barrières opwerpen in de stap terug naar land van herkomst:

- Werk samen met organisaties die arbeidsmigranten ondersteunen bij repatriëring.
- Bied tijdelijke (korte) maatschappelijke opvang bij thuis- en dakloosheid.
- Werk met sleutelpersonen en één-op-één contact.

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

- Samenwerking bij repatriëring

Tijdelijke maatschappelijke opvang

Sleutelpersonen

Werk samen met organisaties die arbeidsmigranten ondersteunen bij repatriëring

Een deel van kwetsbare arbeidsmigranten wordt geconfronteerd met dakloosheid, uitsluiting van maatschappelijke opvang en/of uitzichtloosheid. Stichting Barka begeleidt arbeidsmigranten die naar hun thuisland terug willen keren.

Meer informatie

- [Stichting Barka staat dakloze arbeidsmigranten bij \(Stichting Barka\)](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Samenwerking bij repatriëring

● **Tijdelijke maatschappelijke opvang**

Sleutelpersonen

Bied tijdelijke (korte) maatschappelijke opvang bij thuis- en dakloosheid

Om de omstandigheden van dakloze arbeidsmigranten te verbeteren kunt u als gemeente tijdelijk (korte) opvang bieden, voorzien in basale (levens-)behoeften, hulp en zorg en ondersteuning faciliteren en informatie verstrekken over waar verdere hulp is te vinden.

Het plan van aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers geeft handvatten aan gemeenten en betrokken instanties om dakloosheid bij kwetsbare en/of weinig zelfredzame EU-burgers beter te signaleren, te voorkomen en/of op te lossen.

Meer informatie

- [Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers \(Rijksoverheid\)](#)

Inleiding

Gelegenheden

Signalen

Barrières

Samenwerking bij repatriëring

Tijdelijke maatschappelijke opvang

● Sleutelpersonen

Werk met sleutelpersonen en één-op-één contact.

Sleutelpersonen helpen arbeidsmigranten een stem te geven en kunnen hen wegwijs maken in de Nederlandse maatschappij. Sleutelpersonen zijn personen uit de gemeenschap die de situatie en het netwerk en de taal goed kennen. Gemeenten kunnen sleutelpersonen in dienst nemen om dienstverlening cultuursensitief en in eigen taal te verlenen.

Meer informatie

- [Sleutelpersonen Gezondheid Migranten \(Pharos\)](#)
- [Samenwerken met sleutelpersonen in de gemeente \(Pharos\)](#)

Heeft uw gemeente een goed voorbeeld dat u graag wilt delen?

Stuur dan een e-mail naar: arbeidsmigranten@vng.nl

december 2023

versie 1